

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר נ ג נ ר ש ת ה ל ש ג ר ע
ערוכיה בידי נחמה ליבוביץ - השנה השש-עשרה

ג"ל

16

ל"ב ז - י"ד.

כי תשא (ת"ל י"ז)

א. שאלת טגנון:

השווה את הנוסקים: ז': "לך רד כי שחת עמך"
י"א: "למה ה' יחרה אפך בעמך?"

1. כיצד יש לבאר חלופי כנוי אלה?
2. הבא הוכחה מפרק זה (ל"ב) עצמו, שאין חלופי כנוי כאלה דברים ש"במקרה!"

ג. תפלת משה י"א - י"ג

1. מהו מבנה התפלה הזאת?

2. השוה תפילתו זו לתפלת משה במדבר י"ד י"ג-ט"ו.

בכ"י תשא"

בשלח"

י"ב למה יאמרו מצרים

ט"ו: ויאמרו הגויים אשר שמעו את שמעך
לאמור:

ט"ז: מבלי יכולת ה' להביא את העם
הזה אל הארץ אשר נשבע להם

ברעה הוציאם

וישחטם במדבר.

{ להרג אותם בהרים
ולכלותם מעל פני האדמה

הסבר את טבת המושמים בפי הגויים כאן וכאן!
השכי שבדבריהם

ג. י"א למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה.

שמות רבה מ"ג ה:

א"ר הונא: משל לחכו שפתח לבנו חנות של בשמים בשוק של זונות. המכוי
(מקום הזנות) עשה שלו, והאומנות עשתה שלה, והנער ככהור עשה שלו -
יצא לתרבות רעה. בא אביו ותפסו עם הזונה, התחיל האב צועק ואומר:
"הורגך אני!" היה שם אהבו, אמר לו: "אתה אבדת הנער ואתה צועק כנגדו?!"
הנחת כל האומנויות ולא למדתו אלא בשח. הנחת כל המבואות ולא שמתת לו
חנות אלא בשוק של זונות! "כך אמר משה: "רבון העולם הנחת כל העולם ולא
שבעדת בניך אלא במצרים, שהיו עובדין סלאים, ולמדו מהם בניך ואף הם
עשו עגל!... דע מהיכן הוצאת אותם!"

אברבנאל:

הלא ידעת שהוצאת אותם מארץ מצרים שהיא מלאה גלולים, אשר היו מלומדים
בכל התועבות האלה... והמצרים עובדי סלאים הם ומהם למדו... והם לא היו
רוצים לצאת משם וטבעל כרחם הוציאם בכחו הגדול ובזרועו הנטויה; וואם
הוצאת אותם מתוך הגלולים והעבודות הזרות, למה יחרה אפך, אם חזרו
לעשותם, כי ההרגל נעשה בהם טבע שני והוא הביאם אל זה ולא היה דבר
שנתחדש בהם עתה...

ספורנו:

למה ה' יחרה אפך בעמך:
באוחם שלא חטאו בעגל.

1. מה הקטל בפסוק שאותו רצו ליטב?
2. מה מוטיף אברבנאל בפרושו על דברי המדרש?
3. במה טונה ספורנו מטני קודמיו ומה היא חולשת פרושו?
4. מה האחיזה הסגנונית שמצא ספורנו בפסוק לפרושו?

אג"ר. י"א למה ה' יחרה אפך... .

שמות ריב"ב מ"ג ז': ד' נחמיה אמר: בטעה טעשו ישראל אותו מעטה, עמד לו משה

מפייט את האלוהים. אמר: "רבון העולם, עשו לך סיוע ואתה כועס עליהם?!"
העגל הזה טעשו יהיה מטייעך: אתה מזריח את החמה - והוא את הלבנה, אתה -
הכוכבים והוא - המזלות; אתה מוריד את הסל והוא משיב רוחות; אתה מוריד
גשמים והוא מגדל צמחים; אמר הקב"ה: "משה, אף אתה טועה כמותם!! והלא אין
בו ממס!" אמר לו: "אט כן, - "למה ה' יחיה אפך בעמך?"

מקשו: מדרש זה קשה להולמו. והלא משה רבנו רוצה ללמד עליהם סניגוריה ולהקטין
חטאם, ולכאורה נראה שמגדיל חטאם, כי מוכיח שהם עובדים להבל ולריק ומשתחווים
לאל לא יושיע - וזה הלא עיקר חטאם (ירמיהו ב'): "כי אותי עזבו מקור מים חיים
לחצב להם בורות נשקרים אשר לא יכילו מים" - ומה סניגוריה יש בדבריהם?